

EQUINET
EŞİTİM

Eşitlik Kurumları Tarafından Eşitlik Verilerinin Kullanımına İlişkin İyi Uygulama Özeti

Eşitlik Kurumları Tarafından Eşitlik Verilerinin Kullanımına İlişkin İyi Uygulama Özeti, Avrupa Eşitlik Kurumları Ağı (Equinet) tarafından yayınlanmıştır. Equinet, yaş, engellilik, cinsiyet, ırk veya etnik köken, din veya inanç ve cinsel yönelim gibi çeşitli gerekçelerle ayrımcılı

, yaş, engellilik, cinsiyet, ırk veya etnik köken, din veya inanç ve cinsel yönelim gibi çeşitli gerekçelerle ayrımcılığa karşı mücadele etmekle yetkilendirilmiş 48 kuruluşu bir araya getirmektedir.

Equinet üyeleri: Ayrımcılıktan Korunma Komiseri, **Arnavutluk** | Avusturya Engelli Ombudsmanı, **Avusturya** | Eşit Muamele Ombudsmanı, **Avusturya** | Unia (Eşit Fırsatlar için Federal Merkez), **Belçika** | Kadın ve Erkek Eşitliği Enstitüsü, **Belçika** | İnsan Hakları Ombudsmanı Kurumu, **Bosna Hersek** | Ayrımcılıktan Korunma Komisyonu, **Bulgaristan** | Hırvatistan Cumhuriyeti Ombudsmanı, **Hırvatistan** | Cinsiyet Eşitliği Ombudsmanı, **Hırvatistan** | Engelliler Ombudsmanı, **Hırvatistan** | İdare ve İnsan Haklarının Korunması Komiseri Ofisi (Ombudsman), | **Çek Cumhuriyeti** | Danimarka İnsan Hakları Enstitüsü, **Danimarka** | Cinsiyet Eşitliği ve Eşit Muamele Komiseri, **Estonya** | Eşitlik Ombudsmanı, **Finlandiya** | Ayrımcılıkla Mücadele Ombudsmanı, **Finlandiya** | Haklar Savunucusu, **Fransa** | Kamu Savunucusu (Ombudsman), **Gürcistan** | Federal Ayrımcılıkla Mücadele Ajansı, **Almanya** | Yunan Ombudsmanı, **Yunanistan** | Temel Haklar Komiseri Ofisi, **Macaristan** | İrlanda İnsan Hakları ve Eşitlik Komisyonu, **İrlanda** | Irk Ayrımcılığına Karşı Ulusal Ofis, **İtalya** | Ombudsman Kurumu, **Kosova*** | Ombudsman Ofisi, **Letonya** | Eşit Fırsatlar Ombudsmanı Ofisi, **Litvanya** | Eşit Muamele Merkezi, **Lüksemburg** | Eşitliğin Teşviki Ulusal Komisyonu, | Engelli Hakları Komisyonu, **Malta** | Eşitlik Konseyi, **Moldova** | İnsan Hakları ve Özgürlükleri Koruyucusu (Ombudsman), **Karadağ** | Hollanda İnsan Hakları Enstitüsü, **Hollanda** | Ayrımcılığın Önlenmesi ve Korunması Komisyonu, **Kuzey Makedonya** | Eşitlik ve Ayrımcılıkla Mücadele Ombudsmanı, **Norveç** | İnsan Hakları Komiseri, **Polonya** | Vatandaşlık ve Cinsiyet Eşitliği Komisyonu, **Portekiz**

| **Portekiz** Çalışma ve İstihdamda Eşitlik Komisyonu | **Portekiz** Göç Yüksek Komisyonu | **Romanya** Ayrımcılıkla Mücadele Ulusal Konseyi, **Romanya** | Eşitlik Koruma Komiseri, **Sırbistan** | Ulusal İnsan Hakları Merkezi, **Slovakya** | Eşitlik İlkesi Savunucusu, **Slovenya** | Etnik veya Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Konseyi, **İspanya** | Kadın Enstitüsü, **İspanya** | Eşitlik Ombudsmanı, **İsveç** | Ukrayna Parlamentosu İnsan Hakları Komiseri, **Ukrayna** | Eşitlik ve İnsan Hakları Komisyonu, **Birleşik Krallık – Büyük Britanya** | Kuzey İrlanda Eşitlik Komisyonu, **Birleşik Krallık – Kuzey İrlanda** |

*Bu atama, statüye ilişkin tutumlara halel getirmemek kaydıyla ve BM Güvenlik Konseyi'nin 1244/1999 sayılı kararı ile Uluslararası Adalet Divanı'nın Kosova'nın bağımsızlık ilanı hakkındaki görüşüne uygun olarak yapılmıştır.

Equinet Sekreterliği | Place Victor Horta, 40 | 1060 Brüksel | Belçika | info@equineteurope.org |

www.equineteurope.org

ISBN 978-92-95112-82-7 (Çevrimiçi)

© Equinet 2024 - Kaynak belirtilmek kaydıyla çoğaltılmasına izin verilir.

Bu yayın, Equinet Araştırma ve Veri Toplama Çalışma Grubu üyeleri tarafından sağlanan bilgiler, katkılar ve yorumlar temelinde hazırlanmıştır. Sağlanan bilgilerin doğruluğu, Çalışma Grubu üyelerinin sorumluluğundadır. Çalışma Grubu üyelerinin görüşleri kendilerine aittir ve moderatör, Equinet veya Avrupa Komisyonu, bu bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasıyla ilgili olarak herhangi bir sorumluluk kabul etmez. Bu bilgiler, Equinet veya Avrupa Komisyonu üyelerinin bireysel görüşlerini yansıtmayabilir.

Teşekkür

Editörlük ve Yayın Koordinasyonu

Milla Vidina (Equinet, Avrupa Eşitlik Kurumları Ağı)

Biçimlendirme

Martina Bianco (Equinet, Avrupa Eşitlik Kurumları Ağı)

İçindekil

Equinet	iii
Teşekkür	iii
Editörlük ve Yayın Koordinasyonu.....	iii
Biçimlendirme	iii
Yönetici Özeti	5
Arka Plan ve Hedefler.....	6
Temel zorluklar	6
İleriye dönük adımlar	7
Eşitlik verilerinin kullanımında iyi uygulamalar	10
Mağdurlara bağımsız yardım	11
Kendi karar alma süreçlerinde eşitlik verilerinin kullanımı: hukuken bağlayıcı olmayan kararlar	11
Kendi karar alma süreçlerinde eşitlik verilerinin kullanımı: hukuken bağlayıcı olmayan tavsiyeler	12
Mahkeme işlemlerine katılım	14
Stratejik dava	16
Anketler ve araştırmalar — eşitlik kurumları eşitlik verilerinin üreticileri olarak	17
Raporlar – Eşitlik verilerinin kullanıcıları olarak eşitlik kurumları	19
Öneriler (politika ve hukuki tavsiye)	21
Eşitliğin önlenmesi ve teşviki	24

Özet

Arka Plan ve Amaç

Bu Eşitlik Verilerinin Ayrımcılık Davalarında Kullanımına İlişkin İyi Uygulama Özetleri, Equinet Araştırma ve Veri Toplama Çalışma Grubu üyeleri tarafından 2022 yılında yapılan bir anketin sonuçları ve 2023 yılında sunulan ek bilgiler temelinde hazırlanmıştır. Eşitlik Kurumları (EK) tarafından eşitlik verilerinin kullanımına ilişkin özel bir haritalama bulunmamaktadır ve bu Özet, bu boşluğu doldurmak amacıyla hazırlanmıştır.

Özetin amacı, Eşitlik Kurumlarının görevlerinin farklı işlevlerinde eşitlik verilerini kullandıkları çeşitli yollara genel bir bakış sunmaktır. Bu şekilde, Özet, EB'ler tarafından eşitlik verilerinin farklı türleri veya kullanımları hakkında Equinet'in daha güncel çalışmaları için daha geniş bir bağlam da sağlamaktadır. Bu çalışmalar arasında, EB'ler tarafından toplanan şikayet verilerinin ülkeler arası karşılaştırılabilirliğini artırmayı amaçlayan Equinet'in Şikayet Verileri Raporu, Eşitlik Kurumları Tarafından Şikayet Verilerinin Toplanmasının İyileştirilmesine İlişkin Asgari Kılavuz ve yakında yayınlanacak olan Eşitlik Kurumları Tarafından Yasal Davalarda Eşitlik Verilerinin Kullanımına İlişkin El Kitabı bulunmaktadır.

[Avrupa Eşitlik Verileri El Kitabı'nda](#) önerilen yaklaşımı izleyen Kompendium, eşitlik verilerini "eşitlik durumunu tanımlamak ve analiz etmek için yararlı olan her türlü bilgi" olarak tanımlayan, kasıtlı olarak geniş bir tanım benimsemiştir. Eşitlik verileri, Eşitlik Kurumunun kendi anketleri ve raporları yoluyla üretilebilir veya Eşitlik Kurumlarının farkındalık yaratma, önleme veya dava gibi farklı çalışma alanlarında kullanmak üzere dışarıdan üretilmiş herhangi bir eşitlik verisi olabilir.

Temel zorluklar

Eşitlik kurumları, mağdurlara yardım, anketler, raporlar veya politika ve yasalar konusunda danışma kapasiteleri kapsamında tavsiyelerde bulunmak gibi tüm işlevlerinde eşitlik verilerine dayanmaktadır. Eşitlik kurumlarının farklı işlevlerini etkin bir şekilde yerine getirmeleri için eşitlik verilerinin ne kadar vazgeçilmez olduğu göz önüne alındığında, eşitlik kurumlarının bu tür verileri toplama ve kullanma kapasitesini tehlikeye atabilecek zorlukların acilen belirlenmesi gerekmektedir.

Equinet Araştırma ve Veri Toplama Çalışma Grubu üyeleri aşağıdaki

ana zorlukları belirlemiştir:

- Verilerin sınırlı erişilebilirliği – ırk, etnik köken ve cinsel yönelim gibi belirli gerekçelerle (gerekçelere göre ayrıştırma), çoklu ve kesişen ayrımcılık gibi belirli ayrımcılık biçimleri ve bir devletin tüm topraklarındaki nüfusu kapsama konusunda.

- Eşitlik verilerinin kalitesinin yetersizliği – ayrıştırma yapılmaması veya sınırlı ayrıştırma, farklı paydaşlar tarafından eşitlik verilerinin toplanmasında kullanılan farklı toplama yöntemleri, kategoriler ve sınıflandır ve güvenilirlik eksikliği.
- İstatistiksel verileri belirli bir vakayla ilişkilendirme veya eşitliğin bireysel vakalarda nasıl kanıt olarak kullanılabileceğini açıklama zorlukları. bireysel vakalarda nasıl kanıt olarak kullanılabileceğini açıklamada zorluklar.
- Bazı eşitlik kurumlarının sınırlı yetkileri nedeniyle, yasal davalarda ayrımcılığın kanıtı olarak eşitlik verilerinin kullanılmasına engel teşkil eden faktörler – şikayetler üzerinde çalışma yetkisi olmaması ve bağlayıcı veya bağlayıcı olmayan kararlar verme yetkisinin olmaması, eşitlik verilerini kanıt olarak kullanarak ayrımcılık mağdurlarına hukuki yardım sağlama yeteneğinin engellenmesine yol açmaktadır.
- Eşitlik kurumlarının kararlarına veya tavsiyelerine uyum konusunda bilgi eksikliği veya tavsiyelerine ilişkin bilgi eksikliği – bu tür uygulama bilgileri, ayrımcılık mağdurları için mevcut telafi mekanizmalarının etkisini artırmanın yollarını gösterebileceğinden, eşitlik verilerinin hayati bir bileşeni oluşturmaktadır.
- Eşitlik kurumu tarafından üretilen eşitlik verilerinin diğer paydaşlar tarafından kullanımı

İleriye dönük adımlar

Eşitlik verilerinin etkin kullanımı yoluyla ayrımcılığa karşı korumayı iyileştirmek için, bu Kompendiyuma katkıda bulunan Eşitlik Kurumları, **hükümet, ilgili kamu yetkilileri veya Eşitlik Kurumlarının kendileri tarafından alınması gereken aşağıdaki önlem ve eylemleri** önermiştir:

- Eşitlik verilerini sağlayan tüm kuruluşlar için ayrıştırma gerekliliklerinin basitleştirilmesi – mevcut eşitlik verilerinin “hiyerarşisi”, cinsiyet ve yaşın diğer korunan nedenlere göre daha görünür olması ve kanıta dayalı bir yaklaşımdan daha fazla yararlanması. Eşitlik vakalarının kolayca tespit edilebilmesi için mahkeme karar kayıtlarının ve tüm idari veri kaynaklarının netleştirilmesi ve genişletilmesi. Bu, örneğin, ayrımcılık vakalarını ele alan kurumların teknik sistemlerine zorunlu girişlerin eklenmesi yoluyla sağlanabilir. Tüm kamu idari veri sağlayıcıları (örneğin, sağlık sektöründeki etnik veriler) ve adalet sistemi verileri (mahkeme kararları kaydı) için eşitlik verisi toplama yükümlülükleri.
- Eşitlik verilerinin toplanmasını teşvik etmek amacıyla, görevliler ve halk arasında ayrımcılık ve mevcut yasal çözüm yolları konusunda farkındalığın artırılması.

- Mevcut derleme gibi girişimler aracılığıyla farklı Avrupa eşitlik kurumları arasında iyi uygulama alışverişi.
- Eşitlik kurumları tarafından bu tür eşitlik verilerinin toplanmasına ilişkin uygulamaların, en azından ortak kategoriler ve temalar altında düzenlenerek haritalandırılması, böylece Equinet üyeleri tarafından kolayca başvurulabilir ve kullanılabilir hale getirilmesi.
- Eşitlik kurumlarına, eşitlik verilerinin toplanması ve kullanılması konusunda iç kapasitelerini oluşturmak ve daha da güçlendirmek için yeterli kaynak sağlanması.
- Eşitlik kurumlarına araştırmaları daha etkili bir şekilde yürütmek ve veri üretmek için daha fazla ve özel kaynak ayrılması.
- Ayrımcılık vakalarının soruşturulması bağlamında eşitlik verilerinin önemi konusunda farkındalığın artırılması.
- Hukuk davalarında eşitlik verilerinin nasıl kullanılacağına ilişkin bilginin güçlendirilmesi.
- Eşitlik kurumlarının mahkemeler nezdinde yasal statü kazanarak, yasal işlemlerde eşitlik verilerini kullanabilmelerinin sağlanması.
- Ayrımcılık davalarında eşitlik verilerinin delil olarak kullanılmasına yönelik yasal engellerin azaltılması. Bu, örneğin, istatistiksel kanıtların ispat yükünün aktarılması için yeterli olabileceğini belirten yasal hükümler yoluyla gerçekleştirilebilir.
- Eşitlik verilerinin kolayca elde edilmesi ve analiz edilmesi için erişilebilir ve güvenilir veri tabanları ve istatistiksel araçların geliştirilmesi.
- Eşitlik kurumlarının, hak sahiplerinin davalarını mahkemeye taşımak için finansman sağlamasına olanak tanıyarak, eşitlik verilerinin önemli bir kaynağı olan şikayet verilerinin güvenilirliğini ve temsil gücünü artırmak.
- Yargıçlar, avukatlar, müfettişler, memurlar, öğretmenler, sosyal hizmet görevlileri, polis memurları, sağlık personeli ve diğer gruplara ayrımcı uygulamaları nasıl tanıyacakları ve belirleyecekleri ve mevcut yasal çözüm yollarından nasıl yararlanacakları konusunda sürekli eğitim verilmesi. Ayrımcılığa maruz kalma riski yüksek olan dezavantajlı grupların farkındalığını artırmaya yönelik hedefli bilgilendirme kampanyaları.
- Eşitlik verilerinin toplanması için ulusal bir kapsamlı çerçeve oluşturulması ve buna eşlik eden gösterge çerçeveleri ile mahkemelerdeki ayrımcılık vakalarına ilişkin veri tabanlarının oluşturulması. Ayrıca, yukarıdaki çerçeveyi denetlemek ve buna katkıda bulunmakla görevli kamu kurumları tarafından toplanan verilerin düzenli olarak yayınlanması ve sistematik olarak karşılaştırılması.
- Eşitlik verilerinin daha sistematik ve şeffaf bir şekilde toplanmasını savunmak ve eşitlik verilerinin çeşitli gerekçeler, yaşam alanları ve tematik konularda düzenli aralıklarla tutarlı bir şekilde toplanmasının ve erişilebilir hale getirilmesinin önemini vurgulamak

Zaman aralıklarında, çok çeşitli gerekçeler, yaşam alanları ve tematik konular hakkında eşitlik verilerinin toplanmasının önemini vurgulamak. Marjinalleşmiş gruplara odaklanan eşitlik verilerinin toplanmasının merkezi önemini vurgulamak. Irk veya etnik kökene göre ayrıştırılmış verileri toplayabilecek istatistiklerin, çalışmaların ve raporların geliştirilmesi konusunda kamuoyunda tartışmalar başlatmak ve teşvik etmek.

Bilgi toplayan kamu kurumlarının teknik sistemlerinde, ayrımcılık vakalarıyla ilgili bilgiler için özel giriş kategorileri oluşturulması için bir hüküm getirilmesi.

Toplanan verilerin daha ileri işlenmesi, analizi ve sınıflandırılması ile bunların yayın veya bilgi yayma amacıyla kullanılması, bir ekip veya kuruluşun bir bölümü (örneğin, iletişim ofisi) tarafından yapılmalıdır.

Eşitlik verilerinin kullanımında iyi uygulamalar

Mağdurlara bağımsız yardım

Kendi karar alma süreçlerinde eşitlik verilerinin kullanılması: hukuken bağlayıcı olmayan kararlar

Slovenya Eşitlik İlkesi Savunucusu

Eşitlik İlkesi Savunucusu, haklı nedenlerle işe gelmemesi nedeniyle olumsuz değerlendirilen bir memurun yıllık performans değerlendirmesine ilişkin bir davada karar verdi. Savunucu, çalışanın ebeveynlik ve cinsiyet gibi kişisel nedenlerle daha az elverişli muameleye maruz kaldığını tespit etti. Savunucu, kamu kurumunda çalışan memurların değerlendirme sonuçlarına ilişkin geçmiş verileri topladı ve bunları istatistiksel araçlarla analiz etti. Buna dayanarak, savunucu, işyerinde devamsızlık/devamlılık ile söz konusu kamu kurumundaki çoğu çalışanın performans değerlendirmesi arasında açık bir nedensel bağlantı olduğunu tespit etti. Yıllık performans değerlendirmesinde işyerinde devamsızlık kriterinin devlet dairelerinde ve diğer kamu kurumlarında uygulanmasının önlenmesi için savunucu, Kamu Yönetimi Bakanlığı'nın tüm devlet dairelerine ve kamu kurumlarına bir genelge göndermesini tavsiye etti. Genelge, haklı nedenlerle işe devamsızlık nedeniyle düşük performans değerlendirmesi yapılmasının yasal olarak yasaklanmış dolaylı ayrımcılık teşkil ettiğini ve çalışanların performansını değerlendiren kişilerin yıllık performans değerlendirmelerini hazırlarken bu durumu dikkate almaları gerektiğini belirtmelidir. Tavsiye, bakanlık tarafından uygulanmıştır.

Letonya Ombudsmanlığı

Ombudsman, iki kez hamile kaldığı ve bu süre zarfında tıp eğitimine devam ettiği ve uzmanlık alanında bir tıp kitabı yazdığı halde, yeniden sertifikalandırma yerine tam sertifikalandırma sınavlarına girmesi istenen bir kadın hekimin şikayeti üzerine karar verdi. Ombudsmanlık Ofisi, tıp mesleğinde sertifikasyon ve yeniden sertifikasyon kurallarının, kadın doktorları ardışık hamilelik izni sonrası işe döndüklerinde sertifikasyon sınavına girmeye (ve dolayısıyla daha fazla ücret ödemeye ve iki sınavı geçmeye) mecbur kıldığından, sistematik dolaylı cinsiyet ayrımcılığına yol açtığına karar verdi. Ombudsman ayrıca, Sağlık Bakanlığı ve Letonya Tabipler Birliği'nin durumdan haberdar olmalarına rağmen harekete geçmemeleri nedeniyle iyi yönetim ilkesini ihlal ettikleri sonucuna vardı. Şu anda, sertifikasyon ve yeniden sertifikasyon kuralları değiştirilme aşamasındadır. Dolaylı ayrımcılığı tespit etmek için Ombudsman Ofisi, ebeveynlerin çocuk bakım yardımlarına ilişkin istatistiksel verileri kullanmıştır. Bu veriler, kadınların erkeklerden daha fazla bu yardımlardan yararlandığını göstermiş ve böylece ebeveyn izninin iş ile ilgili olumsuz sonuçlarının kadınlar üzerinde erkeklerden daha büyük bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Ombudsman Ofisi ayrıca yaş ve

Letonya'daki sağlık personelinin cinsiyeti, sağlık mesleğinde en yaygın cinsiyetin kadınlar ve en yaygın yaş grubunun 45 yaş üstü olduğunu göstermiştir.

Kendi karar alma süreçlerinde eşitlik verilerinin kullanımı: yasal olarak bağlayıcı olmayan tavsiyeler

Litvanya Eşit Fırsatlar Ombudsmanı Ofisi

Eşit Fırsatlar Ombudsmanı Ofisi, kadınlara yönelik liderlik kursları düzenleyen özel bir kuruluşun erkeklere cinsiyet temelinde ayrımcılık yaptığı iddiasıyla erkek bir şikayetçi tarafından açılan davada karar vermiştir. Ayrımcılık olmadığına karar veren Litvanya Ombudsmanı, iş dünyasında lider pozisyonlarda bulunan kadınlara ilişkin dış verileri kullanarak, iş dünyasında lider pozisyonlarda bulunan kadın sayısının erkeklere kıyasla önemli ölçüde daha düşük olduğunu göstermiştir. Veriler, Litvanya resmi istatistikleri (Statistics Lithuania), medya tarafından yapılan anketler, EIGE, çeşitli Litvanya (Versli Lietuva) ve Litvanya dış kuruluşlar, medya yayınları (Forbes, Verslo zinius), bankalar (SEB), Litvanya bakanlığı ve Avrupa Komisyonu raporları gibi çeşitli ulusal ve uluslararası kaynaklardan alınmıştır.

Başka bir kararında, Litvanya eşitlik kurumu, Sağlık Bakanlığı tarafından getirilen pediatrik alerji uzmanlarının niteliklerine ilişkin yasal bir şartın dolaylı olarak cinsiyete dayalı ayrımcılık oluşturduğu sonucuna varmıştır. Kural, pediatrik alerji uzmanı olarak tıbbi uygulama lisansı almak için Litvanyalı doktorların beş yıl içinde en az üç yıl pratik yapmaları gerektiğini belirtmektedir. Ombudsman, bu karara varmak için, resmi istatistik veritabanından elde edilen ve doğum/babalık iznine ayrılan ebeveynlerin çoğunluğunun kadın olduğunu gösteren dış verilere dayanmıştır. Dolayısıyla, bu yasal düzenleme kadın doktorları erkek meslektaşlarına göre orantısız bir şekilde daha fazla etkilemiştir. Eşitlik kurumu, Sağlık Bakanlığı'na doğum/babalık izninde olan doktorların gerekli mesleki deneyimi kazanmaları için süreyi uzatmasını tavsiye etmiştir.

Sırbistan Ayrımcılığa Karşı Koruma Komiseri

Sırp Komiseri, güzellik salonu sahibine karşı milliyet ve etnik köken (Roman topluluğu üyesi) temelinde ayrımcılık yaptığı gerekçesiyle yapılan şikayeti karara bağladı. Bu vaka dolaylı ayrımcılık olduğu için, Komiseri, ispat yükünün değişmesini tetikleyen kanıtları oluşturmak için kendi araştırması olan "Vatandaşların ayrımcılığa karşı algısı"ndan elde ettiği verileri kullandı.

Komiser, özellikle, Roman nüfusa yönelik pandemiye bağlı sosyal mesafe kurallarına ilişkin verileri kullanarak, mesafe kurallarının uygulanmasında önyargı olduğunu gösterdi. Komiserin karar verdiği bir başka davada, bir Sırp TV sunucusunun cinsel yönelime ilişkin yorumlarının nefret söylemi ve taciz teşkil ettiği sonucuna varıldı. Kararına (bağlayıcı olmayan tavsiye) varmak için

Komiser, UNDP'nin "Doğu Avrupa'da LGBT Olmak - Sırbistan Raporu" araştırmasından elde edilen verilere dayanmıştır.

Fransız Hak Savunucusu (Défenseur des droits)

2013 yılında Hakları Savunucusu, bir temizlik şirketinde beş kadının maruz kaldığı cinsel taciz ve bu olayları bildirdikleri için uğradıkları misillemelerle ilgili bir şikayet aldı. Hakları Savunucusu, aynı şirketin bir sendika temsilcisi tarafından da, bu kadınları desteklediği için misillemeye maruz kaldığı iddiasıyla paralel olarak başvuruldu. On iki kişi ile görüşüldü ve iki gün süren bir yerinde inceleme düzenlendi. Bu soruşturmanın ardından, Haklar Savunucusu tarafından bir hukuki analiz yapıldı. Analiz, temizlik sektöründe genel olarak ve bu işyerinde özel olarak kadınlar ve erkekler arasında bir tahakküm sistemi olduğunu ortaya koydu. Bu tahakküm, cinsiyete göre işlev ve görev hiyerarşisine dayanıyordu. Bu gözlemler karşısında, toplumsal cinsiyet ve kesişimsellik üzerine çalışmış bir sosyolog olan Natalie Benelli'den sosyolojik uzmanlık görüşü istendi. Uzmanlık raporunda, temizlik sektöründe toplumsal cinsiyet egemenliğinin, güvencesiz ve ekonomik açıdan savunmasız durumlara birleşerek cinsel tacize elverişli bir ortam yarattığı ortaya kondu.

2017 yılında İş Mahkemesi, davacıların cinsel taciz iddialarını kabul etti ve bu sosyolojik analizi cinsel tacizin varlığını tespit etmek için kullandı. Şirket, davacılara önemli miktarda tazminat ödemesine hükmedildi. Temyiz mahkemesi, cinsel tacizi kabul etmekle birlikte sosyolojik bağlamı dikkate almadı.

Yunan Ombudsmanı Ofisi

Yunan Ombudsmanlığı, dolaylı cinsiyet ayrımcılığına müdahale etmek için hem kendi kaynaklarından hem de dış kaynaklardan elde edilen istatistiksel ve nitel verilere dayandı. Ombudsmanlık, polis teşkilatına giren kadınlara yönelik olası ayrımcılıkla ilgili bir dizi şikayet aldı. İtiraz edilen kural, polis teşkilatına girmek için yapılan rekabetçi sınavlara katılabilmek için kadınların sahip olması gereken boy sınırı belirliyordu. Bu üst sınır değiştirilerek daha fazla kadının polis teşkilatına girmesine olanak tanındı.

Slovenya Eşitlik İlkesi Savunucusu

Avukat, Bosnalılara karşı Slovenya'da ayrımcılık yapıldığına dair Bosnalı bir haber portalında kamuoyuna açıklama yapan bir kamu görevlisinin mağduriyetine ilişkin bir ayrımcılık vakası tespit etmiştir. Kamu görevlisine, kamu işvereni tarafından, bir yıl içinde herhangi bir ihlali tekrarlama halinde işine son verileceği belirtilen yazılı bir uyarı verilmiştir. İşveren, uyarıyı gerekçe olarak, çalışanın açıklamalarının doğru olmadığını ve Slovenya Cumhuriyeti'ne zarar verdiğini

ve bu nedenle memurun kamu görevlisi olarak yükümlülüklerini ihlal ettiğini iddia etti. Avukat, kamu görevlisinin mağduriyetine ilişkin bir sonuca varmak için çeşitli eşitlik verileri kaynaklarını kullandı. Avukat, özellikle aşağıdaki kaynaklara dayanmıştır: Etnik Araştırmalar Enstitüsü tarafından Slovenya Cumhuriyeti'nde eski Yugoslavya uluslarının üyelerinin konumu ve statüsü hakkında yürütülen bir araştırma projesi; Etnik ve Bölgesel Araştırmalar Enstitüsü tarafından Slovenlerin Bosnalılara karşı ayrımcı tutumları hakkında yapılan araştırma; Minority Rights Group International tarafından, kısmen yaygın önyargılar ve gizli ayrımcılık nedeniyle ekonomik ve sosyal dışlanma sorunlarıyla karşı karşıya olan Slovenya'daki Bosnalılar hakkında yayınlanan bir rapor.

Arnavutluk Ayrımcılıktan Korunma Komiseri

Komiser, Sağlık ve Sosyal Koruma Bakanlığı ile “Mother Tereza” Üniversite Hastane Merkezi'nin bir bebeğe “engellilik, yaş, sağlık durumu ve ekonomik durum” gerekçesiyle ayrımcılık yaptığına karar verdi. Komiserin ofisinin yıllar boyunca topladığı verilere dayanarak, Komiser, 2016 yılında Komiser tarafından tespit edilmesine rağmen, lösemi tedavisi için gerekli ilaçların eksikliği sorununa yönelik çözümün uzun süredir sağlanamadığını tespit etti. Söz konusu dava halen mahkemede görülmektedir.

Mahkeme İşlemlerine Katılım

Slovenya Eşitlik İlkesi Avukatı

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) nezdinde amicus curiae müdahalesi

Eşitlik İlkesinin Savunucusu, engelli kişilerin oy kullanma merkezlerine erişimi ile ilgili Toplak ve Mrak v Slovenya davasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) nezdinde amicus curiae müdahalesinde bulunmuştur. Müdahalesinde, seçimlerin organizasyonu ve oy kullanma hakkının ihlali durumunda mevcut yasal çözüm yolları hakkında olgusal ve yasal bilgilerin yanı sıra, Avukat, Slovenya'da yetkili makamlarca resmi olarak tanınan engelli kişilerin yüzdesine ilişkin istatistikleri kullanmıştır. Slovenya Cumhuriyeti İstatistik Ofisi tarafından bildirilen farklı engellilik durumlarına ilişkin toplu veriler, argümanların dayandırılması için kullanılmıştır. Bu bilgilerin sunulmasının amacı, mahkemeye seçim süreci ve bu sürecin Slovenya Cumhuriyeti'ndeki engelli kişiler üzerindeki etkisi hakkında kapsamlı bir arka plan bilgisi sağlamaktır.

¹ <https://www.stat.si/statweb/news/index/4916>

Fransız Hakları Savunucusu (Défenseur des droits)

2019 yılında Hak Savunucusu, işverenleri tarafından köken ve milliyetlerine dayalı ayrımcı muameleye maruz kalan bir grup belgesiz inşaat işçisinin durumunu inceledi. İş Mahkemesi'nde amicus curiae müdahalesini sunmak için Hak Savunucusu, inşaat şantiyelerini konu alan bir kitap yazan sosyolog Nicolas Jounin'in tanıklığını talep etti. Jounin'in röportajlar ve katılımcı gözlemler yoluyla yürüttüğü araştırma, ayrımcı uygulamaların genel yapısını ortaya koyuyor. Jounin, inşaat şantiyelerinin üretim organizasyonu ile ırkçı ayrımcılık arasındaki etkileşimler sayesinde işleyen ayrımcı bir sistemi tanımlamaktadır. Kaçak işçi grubu, herhangi bir koruyucu ekipman olmadan en zor ve tehlikeli işlere atanmış ve bu işlerde çalışmaya devam ettirilmiştir. Ayrıca, bu işçilerin düzensiz göçmen statüsü nedeniyle ekonomik bağımlılıkları, işverenlerin onların savunmasız durumlarını suistimal etmelerine ve insan onuruna aykırı koşullarda çalıştırmalarına olanak sağlamıştır.

Sosyolojik araştırmalara dayanarak, Hak Savunucusu ayrımcı muameleleri ortaya koymuştur. Bu gözlemlerin ardından, Paris İş Mahkemesi bu inşaat işçilerine yönelik ırkçı ve sistematik ayrımcılığı kabul etmiştir.

Çek Hak Savunucusu

Çek Cumhuriyeti Hakları Savunucusu, şikayetçinin ulusal kimlik kartlarındaki cinsiyet bilgisini değiştirmesine izin vermeyen bir hükmün iptal edilmesi için Çek Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi nezdinde amicus curiae olarak görev yaptı. Savunucu, görüşünü desteklemek için Çek Cumhuriyeti'nde LGBT+ kişilerin eğitim, sağlık ve istihdam gibi çok çeşitli alanlarda maruz kaldığı ayrımcılığı gösteren çok sayıda araştırmayı kullandı. Savunucu, Çek Cumhuriyeti'nde transseksüel kişilere yönelik ayrımcılığı gösteren verileri de kullandı. Bu ayrımcılık, hem yasaların kendisiyle hem de sağlık hizmetleri gibi çeşitli yaşam alanlarında mümkün kılınmıştı.

Litvanya Eşit Fırsatlar Ombudsmanı Ofisi

Litvanya Eşit Fırsatlar Ombudsmanı Ofisi EB, oy kullanma yerlerinin fiziksel erişilebilirliği ile ilgili bir davaya uzman olarak katıldı. Dış veriler, bu yerlerin büyük çoğunluğunun fiziksel engelli kişiler için erişilebilir olmadığını gösterdi.

Stratejik dava

Sırp Ayrımcılıkla Mücadele Komiseri

Komiser, bir internet dergisinde yayınlanan ve kadın cinsiyetinin boyun eğdirilmesine ve stereotipik cinsiyet rollerine dayalı sosyal kalıpları savunan bir makale nedeniyle bir kişiye taciz ve aşağılayıcı muamele nedeniyle stratejik dava açmıştır.

Kanıt ve gerekçe olarak, Komisyon Üyesi, Ulusal Sosyal Koruma Enstitüsü'nün sosyal koruma merkezlerinin çalışmalarına ilişkin yıllık raporunu ve sivil toplum kuruluşu "Kamu Politikası Araştırma Merkezi" tarafından yayınlanan "Kadına yönelik istismar ve cinsiyete dayalı şiddet" başlıklı çalışmanın verilerini kullandı. Başka bir davada, Komisyon Üyesi, doğum izninden dönen bir kadın çalışanı işten çıkaran işverene karşı stratejik bir dava açmaya karar verdi. Bu durumda, Komisyon Üyesi işverenden son 3 yıl içinde doğum izni kullanan tüm kadın çalışanların geçmiş verilerini ve mevcut pozisyonlarını talep etti. Komisyon Üyesi, özellikle bu çalışanların izne ayrılmadan önceki pozisyonları ve işe döndükten 6 ay sonraki pozisyonları hakkında bilgi talep etti. Bu bilgilere dayanarak, Komisyon Üyesi işverenin davranışında açık bir ayrımcılık örüntüsü tespit etti ve bu örüntü, sonraki stratejik davada delil olarak kullanıldı.

Anketler ve araştırmalar — eşitlik kurumları eşitlik verilerinin üreticileri

Hırvatistan Engelli Kişiler Ombudsmanı

Hırvatistan Ombudsmanı, Şikayetlerin analiziyle birlikte, engelli kişilerin hak ve çıkarlarının korunması ve desteklenmesi için kapsamlı bir sistem oluşturmak üzere özel önlemler belirlemeye olanak tanıyan verileri düzenli olarak toplamaktadır. Eğitim alanında, 2021 yılında Engelli Kişiler Ombudsmanı, Covid-19 salgını sırasında engelli öğrenciler için uzaktan öğrenimin düzenlenmesine ilişkin olarak, sırasıyla tüm ilk ve orta öğretim okullarını ve tüm özel okulları hedefleyen iki büyük anket gerçekleştirmiştir. Bu anketlerin sonuçları, engelli öğrenciler için eşit koşulların sağlanması amacıyla Bilim ve Eğitim Bakanlığı'na tavsiyelerde bulunmak için kullanılmıştır. Anketin bulguları, bireysel Şikayetler yoluyla toplanan nitel verilerle desteklenmiştir. 2017 yılında Ombudsman, önleyici meme muayenelerinin sağlanması ve engelli kadınların bu hizmetten yararlanması konusunda bir dizi bölgesel kamu sağlık kurumunu araştırmış ve kadınların hizmetle ilgili kendi değerlendirmelerini de içeren bir anket uygulamıştır. Anket sonuçları, Sağlık Bakanlığı ve sivil toplum kuruluşlarına gönderilen tavsiyelerin temelini oluşturmuştur. 2022 yılında Ombudsman, 2015 yılında yapılan önceki araştırmaya dayalı olarak, Şiddet mağdurları için yeni açılan altı sığınma evinin engelli erişilebilirliği konusunda bir anket düzenledi. Bu anketin sonuçları, Çalışma, Emeklilik Sistemi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na ve Şiddet mağdurlarına barınma sağlayan sivil toplum kuruluşlarına gönderilen tavsiyelerde kullanıldı.

Slovak Ulusal İnsan Hakları Merkezi

(Ulusal stratejiye katkı sağlayan kendi araştırması)

Slovakya Ulusal İnsan Hakları Merkezi, 2019 yılında iş-yaşam dengesi konusunda yaptığı temsili araştırma kapsamında nicel veriler topladı. Bu verilerin analizi, SNCHR'nin 2020 Cinsiyet Eşitliği Durumu Ulusal Raporu'na verdiği geri bildirimleri desteklemek için kullanıldı. Merkezin araştırma ve raporlama çalışmaları, ulusal stratejiler, eylem planları veya ulusal stratejilerin uygulanmasına ilişkin raporlar hazırlayan çeşitli çalışma gruplarına katkı sağlamak için kullanılmaktadır. Bu katılım sayesinde SNCHR, sistemik eşitliği gösteren verileri sunma fırsatı bulmaktadır.

Arnavutluk Ayrımcılıktan Korunma Komiseri

Arnavutluk Komiseri, özel ulusal ayrımcılıkla mücadele yasaşının uygulanmasını izleme görevine bağlı olarak, ayrımcılıkla ilgili anketler yapma yetkisine sahiptir. Örneğin, 2020 yılında Komiseri, çocukların dahil edilmesi konusunda bir izleme raporu yayınlamıştır.

2018-2019 ve 2019-2020 öğretim yıllarında eğitim alan engelli, Roman ve Mısırlı çocuklar. Bu anketin metodolojisi, Komisyon Üyesi ofisi tarafından 26.08.2015 tarihli ve 708 sayılı "Merkezi ve yerel düzeydeki sorumlu devlet kurumları tarafından engellilikle ilgili istatistiksel verilerin türleri, dönemsel raporlama ve raporlama şekilleri hakkında" kamu kılavuzları kullanılarak hazırlanmıştır. 708 sayılı "Merkezi ve yerel düzeydeki sorumlu devlet kurumları tarafından engellilikle ilgili istatistiksel verilerin raporlanma türleri, sıklığı ve şekli" başlıklı kamu kılavuzları kullanılarak hazırlanmıştır. 2019 yılında CPD, engelli kişilerin yerel toplu taşıma araçlarına erişilebilirliğinin izlenmesine ilişkin bir rapor için 58 belediyeden yanıtların toplandığı bir anket gerçekleştirmiştir.

Fransız Hakları Savunucusu (Défenseur des droits)

Konut alanında ayrımcılığın yaygınlığı ve sürekliliği karşısında, Hakları Savunucusu, 2018 yılında gayrimenkul profesyonellerine yaygın olarak dağıtılan pratik araçlar geliştirmiştir. Gayrimenkul acentelerinin uygulamalarına ilişkin bu farkındalık artırma eylemini değerlendirmek için, Hakları Savunucusu ve Bölgesel Uyum ve Yerel Yönetimlerle İlişkiler Bakanlığı, Paris-Est Marne-la-Vallée ve Paris-Est Créteil Üniversitelerine bir araştırma yaptırmıştır. Araştırma, ayrımcılık riski taşıyan 343 gayrimenkul acentesinin test edilmesine dayanmaktadır. Bu acentelerin yarısı, Haklar Savunucusu'ndan bir mektup, "Ayrımcılık yapmadan kiralama" el kitabı ve konut başvuru sahiplerine ayrımcılık yapmaları halinde tabi olacakları yasal çerçeve ve yaptırımları hatırlatan bir kılavuz aldı. Daha sonra, bu acentelerin uygulamalarındaki gelişmeyi değerlendirmek için başka test kampanyaları düzenlendi. Bu acenteler, başvuru sahiplerini seçme uygulamalarında değişiklik olup olmadığını belirlemek için mektubu aldıktan üç, dokuz ve on beş ay sonra yeniden test edildi.

2019 yılında yayınlanan sonuçlar, Haklar Savunucusu'nun bilgilendirme ve farkındalık artırma faaliyetlerinin kısa vadede konut erişiminde ayrımcılığı önemli ölçüde azalttığını ortaya koydu. Ancak mektubun etkisi uzun vadede devam etmedi.

Letonya Ombudsmanlığı

Letonya Ombudsmanlığı, Letonya'daki Romanların durumuna ilişkin bir araştırma gerçekleştirdi (2021/2022). Metodoloji, belediyelerle ve Roman moderatörlerle yapılan görüşmeler yoluyla birincil veri toplama ve farklı devlet kurumlarından elde edilen istatistiklerin kullanılmasına dayanıyordu. Görüşme yapılacak belediyelerin seçimi, istatistiksel olarak en fazla Roman azınlığın yaşadığı belediyelerin temsil edilmesini sağlamak amacıyla Letonya Cumhuriyeti Merkez İstatistik Bürosu tarafından yapıldı.

Ombudsman Ofisi, Letonya'daki tüm azınlık grupları arasında Roman topluluğu üyelerinin en kısa süreli işsizlik süresine sahip olduğunu ve bu durumun onların en hızlı iş bulduklarını gösterdiğini istatistiklere dayanarak ortaya koymuştur. Araştırma, Roman çocukların eğitimini iyileştirmeye yönelik bir tavsiye de dahil olmak üzere, hükümete yönelik çeşitli tavsiyeler için kanıtlar sunmuştur. Bu tavsiye, şu anda Eğitim Bakanlığı tarafından yerine getirilmektedir.

Raporlar – Eşitlik verilerinin kullanıcıları olarak eşitlik kurumları

Yunan Ombudsman Ofisi

(Uluslararası mahkeme ve kamu kurumları tarafından kullanımı)

Yunan Ombudsman Ofisi, Yunanistan'daki sığınmacıların gözetli koşullarına ilişkin raporlar hazırlamak için nitel veriler kullanmış ve özellikle şu anda kapatılmış olan Pagani merkezindeki son derece kötü koşullara atıfta bulunmuştur. Dava, Yunanistan'a yasadışı olarak giren Afganistanlı bir çocuğun Lesbos adasındaki Pagani gözetli merkezinde tutulduğu ve daha sonra sınır dışı edilmek üzere serbest bırakıldığı koşullarla ilgilidir. Ombudsman'ın raporları, [Rahimi v. Yunanistan](#) davasında (başvuru no. 8687/08) davasında, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi (insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele yasağı), 13. maddesi (etkili başvuru hakkı) ve 5. maddesinin 1. ve 4. fıkraları (özgürlük ve güvenlik hakkı) ihlal edildiğini tespit etmek için delil olarak kullanılmıştır. Ayrıca, Ombudsman raporlarındaki bulgular, Yunanistan Ulusal İnsan Hakları Komisyonu ve Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığı'nın İnsan Hakları Uygulamaları Ülke Raporları gibi ulusal ve uluslararası kamu kurumları tarafından da kullanılmıştır.

Birleşik Krallık Eşitlik ve İnsan Hakları Komisyonu

Birleşik Krallık Eşitlik ve İnsan Hakları Komisyonu, en az beş yılda bir eşitlik ve insan haklarının durumu hakkında yasal bir rapor yayınlıyor. Bu rapor geçmişte "[İngiltere Daha Adil mi?](#)" adıyla biliniyordu ve yeniden adlandırılıyor. Rapor, bu ülkedeki insanlar için önemli olan yaşam alanlarını gösteren kapsamlı bir gösterge seti olan [Ölçüm Çerçevemiz](#) kullanılarak yapılan bir performans değerlendirmesini içerir. Bu çerçeve, çok sayıda teorik çerçeve (eşitlik ve adalet, insan hakları, insani gelişme, yetenekler, yasal çerçeveler vb.) kullanılarak tasarlanmış ve paydaşlarla işbirliği içinde, tutarlı ve doğru bir şekilde ölçülebilecek bir dizi gösterge geliştirilmiştir. Rapor, eğitim, iş, yaşam standartları, sağlık, adalet ve güvenlik ile topluma katılım dahil olmak üzere tüm yaşam alanlarını ele alarak, Birleşik Krallık'ın eşitlik ve insan hakları alanındaki performansını kapsamlı bir şekilde incelemektedir.

İrlanda İnsan Hakları ve Eşitlik Komisyonu

İrlanda İnsan Hakları ve Eşitlik Komisyonu (IHREC), Ekonomik ve Sosyal Araştırma Enstitüsü'nden, İrlanda'nın Eşitlik Modülü de dahil olmak üzere ulusal anketlerden elde edilen kamuya açık ayrıştırılmış verileri kullanarak, eşitlik ve ayrımcılık konusunda bir dizi araştırma raporu hazırlamasını istemiştir. Bu raporlar arasında şunlar yer almaktadır: [Ayrımcılık Deneyimleri](#), [Bakım ve Ücretsiz Çalışma](#), [Engellilik](#), [Barınma](#) ve [Tutumlar](#). Örneğin, "Bakım ve Ücretsiz Çalışma" başlıklı rapor, on yıldan fazla bir süre boyunca toplanan İrlanda verilerini inceleyerek, çocuk bakımı, yaşlı veya engelli kişilerin bakımı ve ev işleri alanlarında ücretsiz çalışmaya katılımı araştırmaktadır. Rapor, insanların katılımının zaman içinde nasıl değ

çocuk bakımı, yaşlı veya engelli kişilerin bakımı ve ev işleri alanlarında ücretsiz çalışmaya katılımı araştırmak için on yıldan fazla bir süre boyunca toplanan İrlanda verilerini incelemektedir. Rapor ayrıca, insanların katılımının zaman içinde nasıl değiştiğini ve İrlanda'nın diğer AB üye ülkeleriyle karşılaştırıldığında durumunu da incelemektedir.

Slovak Ulusal İnsan Hakları Merkezi

Slovakya Ulusal İnsan Hakları Merkezi, 2020 raporu "Eğitim hakkı. 2020 insan hakları göstergelerinin değerlendirilmesi"ni yayınladı. Bu rapor, Slovak sivil toplum örgütü Engelli Çocukların Aileleri Platformu tarafından ilkokula erişimin iyileştirilmesi için yürütülen savunuculuk kampanyasında kullanıldı. Raporda, tüm çocukların eğitim hakkını güvence altına almak için insan hakları yükümlülükleri bağlamında mevcut ilgili idari ve istatistiksel verilerin nicel analizi sunuldu.

İsveç Eşitlik Ombudsmanı

İsveç Eşitlik Ombudsmanı, 100 veya daha fazla çalışanı olan inşaat sektöründeki işverenlerin taciz, cinsel taciz ve misillemeyi önlemek için kılavuzlar ve prosedürler oluşturma yasal yükümlülüğünü nasıl yerine getirdiklerine ilişkin bilgi ve anlayışı geliştirmek amacıyla bir rapor hazırladı. Raporda, işverenlerin bu yükümlülüğü yerine getirmemelerinin olası nedenleri ile inşaat sektöründeki işveren örgütleri ve sendikaların sektörün yükümlülüğünü yerine getirme konusundaki algıları incelendi. Raporların sonuçları, hedef gruplarla düzenlenen web seminerlerinde sunulmuş ve tartışılmış ve İsveç'teki yerel ayrımcılıkla mücadele kurumları (sivil toplum kuruluşları) tarafından ayrımcılıkla mücadele çabalarında kullanılmıştır.

Alman Federal Ayrımcılıkla Mücadele Ajansı

Alman Federal Ayrımcılıkla Mücadele Ajansı (FADA) tarafından yaptırılan araştırma raporlarının sonuçları, mahkemeler tarafından ayrımcılık tespitinde kullanılmıştır. Engelli kişilerin yoğun bakım kaynaklarına erişiminde (triyaj) ayrımcılık risklerine ilişkin bir kararda, Almanya Federal Anayasa Mahkemesi, FADA tarafından yaptırılan "Sağlık sektöründe ayrımcılık riskleri ve ayrımcılıktan korunma" başlıklı araştırmaya atıfta bulunmuştur. Kararda, özellikle, engelli kişilerin sağlık hizmetlerine eşit erişim imkânına sahip olmadıkları ve ayrımcılığa maruz kalmadan teşhis ve tedavi görmelerinin sağlanamadığına işaret eden çalışmanın mevcut araştırmalara ilişkin genel değerlendirmesine atıfta bulunulmuştur. FADA çalışmasının kullanıldığı bir başka örnek, Federal Çalışma Mahkemesi'nin HIV enfeksiyonunu işten çıkarma nedeni olarak değerlendiren kararında görülmektedir. Mahkeme, sağlık sektörü ve özel sigorta sektörü gibi farklı alanlarda HIV/AIDS hastalarının damgalanma ve ayrımcılığa maruz kalma risklerine işaret eden "Kronik Hastalıklar Nedeniyle Ayrımcılığa Karşı Koruma" çalışmasına dayanmıştır.

Öneriler (politika ve hukuki tavsiye)

İspanya Irk ve Etnik Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Konseyi

İspanya Irk ve Etnik Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Konseyi, İspanya Eşitlik Bakanlığı tarafından hazırlanan "[Potansiyel mağdurların ırk veya etnik köken temelli ayrımcılığa ilişkin algıları](#)" başlıklı çalışmasından elde edilen eşitlik verilerini, Avrupa Temel Haklar Ajansı, Equinet ve Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan çalışmaları kullanarak, İspanya'nın politika ve yasa yapıcılarıyla etnik ve ırk ayrımcılığının nasıl ele alınacağına ilişkin çözümler üzerinde sistematik bir şekilde çalışmıştır. Konsey, bu kaynaklardan elde edilen bulguları kullanarak nefret suçu, nefret söylemi, bildirim eksikliği, eğitim veya konut ve gayri resmi yerleşim alanlarında ayrımcılık gibi çok çeşitli konulara ilişkin bir dizi tavsiye yayınlamıştır.

Polonya Cumhuriyeti İnsan Hakları Komiseri Ofisi

Polonya Ombudsmanı, BM Engelli Hakları Sözleşmesi'nin uygulanmasını denetleyen bağımsız bir organ olarak görev yapmaktadır. Komisyon Üyesi, çeşitli eşitlik verilerinden yararlanarak, engelli kişilerin tüm insan haklarından tam olarak yararlanabilmelerini sağlamak için Komite'ye 84 tavsiye sunmuştur. [Komite'nin](#) Polonya'ya yönelik [tavsiyeleri](#), Komisyon Üyesi'nün tavsiyeleriyle örtüşmektedir.

İrlanda İnsan Hakları ve Eşitlik Komisyonu

İrlanda İnsan Hakları ve Eşitlik Komisyonu (IHREC), ırkçılıkla mücadeleyle ilişkin ulusal politika çerçevesinin güçlendirilmesi için tavsiyelerde bulunmak amacıyla, AB eşitlik veri kaynaklarına ve politikasına atıfta bulunarak eşitlik verileri hakkında kapsamlı bir yorum sunmuştur. IHREC, [Irkçılıkla Mücadele Ulusal Eylem Planı'nın geliştirilmesi konusunda Bağımsız Irkçılıkla Mücadele Komitesi'ne sunduğu raporla](#) AB [Irkçılıkla Mücadele Eylem Planı'nın](#) ulusal düzeyde uygulanmasını ilerletmiştir. IHREC ayrıca, eşitlik verilerini kullanarak eşitsizlik ve ayrımcılığa ilişkin kanıtlar sunarak, örneğin [Sağlık \(Gebeliğin Sonlandırılmasına İlişkin Düzenleme\) Yasası'nın Bağımsız İncelemesi'ne sunduğu](#) raporla, yasal reformlar çağrısında bulunmaktadır.

Slovenya Eşitlik İlkesinin Savunucusu

Eşitlik İlkesinin Savunucusu, Çalışma, Aile, Sosyal İşler ve Fırsat Eşitliği Bakanlığı'na evsizlerin durumunun iyileştirilmesi konusunda bir [tavsiye](#) yayınladı. Evsizler, sosyal statüleri nedeniyle sıklıkla ayrımcılığa maruz kalmakta ve çeşitli şiddet biçimlerine maruz kalmaktadır. Dünya Evsizler Günü'nde Savunucu, bakanlığın evsizlerin durumunu iyileştirmek ve evsizliği önlemek için 2021-2030 Ulusal Sosyal Refah Programı'nın kabulü de dahil olmak üzere önlemler almasını tavsiye etti. Tavsiye, eşitlik verileri kullanılarak hazırlandı. Örneğin, Savunucu, yetkili bakanlıklara yöneltilen sorulardan elde edilen nic

Refah Programı'nın kabul edilmesi de dahil olmak üzere, durumlarının iyileştirilmesi ve evsizliğin önlenmesi için tedbirler almasını tavsiye etti. Tavsiyeleri desteklemek için eşitlik verileri kullanıldı. Örneğin, Savunucusu, yetkili bakanlıklara, yerel belediyelere ve sivil topluma yöneltilen sorulardan elde edilen nicel ve nitel verileri kullandı.

Çek Hak Savunucusu

Çek Hak Savunucusu, politika ve yasa yapıcılara yönelik tavsiyelerinde düzenli ve sistematik olarak eşitlik verilerine dayanmaktadır. Örneğin, bu veriler, etnik köken ve milliyete dayalı eşitsiz istihdam koşulları, yaşa dayalı bankacılık hizmetlerinin reddi ve sağlık hizmetlerinde engelli kişilere, özellikle zihinsel engelli kişilere ve otizm spektrum bozukluğu olan kişilere yönelik eşitsiz muamele ile ilgili tavsiyelerin merkezinde yer almıştır.

Sırp Ayrımcılıkla Mücadele Komiseri

Eşitlik Koruma Komiseri, Sırbistan Bilim ve Sanat Akademisi'ne, yeni üyelerinin seçileceği bir sonraki seçimlerde cinsiyet eşitliğinin sağlanması için gerekli tüm önlemlerin alınması konusunda bir tavsiye yayınladı. Tavsiye, Akademi'nin yeni üyelerinin seçilmesinde yaşanan sorunlar ve hiçbir kadın adayın Akademi'ye kabul edilmemesi üzerine yayımlandı. Tavsiyede, Ulusal İstatistik Ofisi'nin "Sırbistan Cumhuriyeti'nde Erkekler ve Kadınlar" başlıklı anketinden elde edilen veriler kullanıldı. Tüm çocukların kaliteli eğitime erişiminin olmamasına ilişkin bir başka tavsiye, Komisyonun yıllık raporunda yer alan verilere ve UNICEF'in "COVID-19 yanıtı: Engelli Çocuklar ve Yetişkinler için Hususlar" başlıklı raporuna dayanmaktadır. Öneri, Eğitim, Bilim ve Teknolojik Gelişim Bakanlığı'na hitaben, Ulusal Halk Sağlığı Enstitüsü ile işbirliği içinde, engelli çocuklar, gayri resmi yerleşim yerlerinde yaşayan çocuklar ve yoksulluk içinde yaşayan çocuklar da dahil olmak üzere, savunmasız durumlarda yaşayan ve internet ve dijital araçlara erişimi sınırlı olan çocukların kaliteli eğitim almasını sağlamak için yüz yüze okul dersleri düzenleme olasılıklarını değerlendirmesini istedi.

Litvanya Eşit Fırsatlar Ombudsmanı Ofisi

Litvanya Eşit Fırsatlar Ombudsmanı Ofisi, cinsiyete dayalı şiddetle ilgili yasal öneriler hazırladı ve dış kaynaklardan ve kendi hazırladığı verileri kullanarak, aile içi şiddet mağdurlarının korunmasına ilişkin yasaya cinsiyet unsurlarının dahil edilmesi gerektiğini vurguladı. Özellikle, Ombudsmanlık Ofisi, Dünya Sağlık Örgütü gibi uluslararası kuruluşların verilerini kullanarak, aile içi şiddet mağdurlarının çoğunluğunun kadınlar olduğunu (her üç kadından biri) ve bu kadınların yaşamları boyunca eşleri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kaldıklarını göstermiştir. Ayrıca, ulusal istatistik veri tabanından erişilebilen Litvanya Polis verilerini kullanarak, bir

Şüpheli veya suçlanan istismarcıların ezici çoğunluğu (yaklaşık yüzde 90) erkek, mağdurların çoğunluğu (yaklaşık yüzde 80) ise kadındır.

Almanya Federal Ayrımcılıkla Mücadele Ajansı

Almanya Federal Ayrımcılıkla Mücadele Ajansı, özellikle dört yılda bir ulusal parlamentoya (Bundestag) sunduğu ortak raporlarında, eşitlik verilerini yasal veya politik önlemler için önerilerde bulunmak üzere düzenli olarak kullanmaktadır. Örneğin, 2021 tarihli dördüncü raporunda FADA, önceki yıllarda aldığı şikayetlerin sayısındaki dramatik artışa atıfta bulunarak, danışma yapılarının güçlendirilmesi ve eyaletlerde (Laender) ayrımcılıkla mücadele kurumlarının kurulmasının gerekliliğini savunmaktadır. FADA, 2017 tarihli üçüncü raporunda, Genel Eşit Muamele Yasası'nın kapsamının, devletin eylemlerine ilişkin ayrımcılığın yasaklanmasıyla genişletilmesini tavsiye etmiştir. Bu tavsiye, Almanya'da ayrımcılık deneyimleri üzerine yapılan bir anketin sonuçlarına ve şikayet verilerine dayanmaktadır. Her iki kaynak da, birçok kişinin kamu kurumları, polis veya kamu eğitim sektöründe ayrımcılığa maruz kaldığını göstermektedir.

Malta Engelli Hakları Komisyonu

Malta Engelli Hakları Komisyonu (NCPE), ilgili ve mevcut olduğunda, kamu otoritelerine tavsiyelerde bulunurken eşitlik verilerine atıfta bulunur. Son atıflar şunlardır: (1) Kadın ve erkeklerin istihdam oranları (NCPE'nin Malta'nın Yıllık Bütçesine ilişkin önerisi bağlamında); (2) Kadınlar ve erkekler arasındaki dijital uçurum (NCPE'nin Yaşam Boyu Öğrenme Ulusal Stratejisi'ne katkısı bağlamında); ve (3) Covid-19'un cinsiyete göre etkisi üzerine araştırma (NCPE'nin Malta'nın Yıllık Bütçesi'ne önerileri ve NCPE'nin Malta'nın Pandemi Sonrası Stratejisi'ne katkısı bağlamında). Bu önerilerin geliştirilmesi için Komisyon, kendisi tarafından yürütülen veya yaptırılan anketlere veya araştırmalara dayanmaktadır.

Eşitliğin önlenmesi ve teşviki

Birleşik Krallık Eşitlik ve İnsan Hakları Komisyonu

Birleşik Krallık Eşitlik ve İnsan Hakları Komisyonu, kamu kurumlarının yasal [Kamu Sektörü Eşitlik Yükümlülüğü](#) (PSED) ile uyumunu göstermek için zorunlu eşitlik verilerinin toplanmasını izler ve denetler. Bu yükümlülük, kamu kurumlarına iç politikalar da dahil olmak üzere politika tasarımı ve hizmet sunumunda eşitlik hususlarını dikkate alma ve bu hususları sürekli olarak gözden geçirme yükümlülüğü getirdiği için ayrımcılığı önlemede önemli bir araçtır. Kamu kuruluşları, görev gerekliliklerine uyumu kanıtlamak için belirli eşitlik hedefleri yayınlar ve yaş, engellilik, cinsiyet değiştirme, hamilelik ve annelik, ırk, din veya inanç, cinsiyet ve cinsel yönelim ile evlilik veya medeni birliktelik durumunu kapsayan verileri toplar. [Cinsiyetler arası ücret farkı raporlaması](#), Komisyonun denetlediği bir diğer önemli önleyici araçtır. Bu araç, özel sektör veya gönüllü sektördeki belirli işveren kategorileri tarafından yıllık olarak yayınlanan cinsiyetler arası ücret farkı verilerini izler ve bu veriler, söz konusu işverenlerin etkili cinsiyetler arası ücret farkı (GPG) eylem planları geliştirmelerine destek olur.

Polonya Cumhuriyeti İnsan Hakları Komiseri Ofisi

Polonya İnsan Hakları Komiseri, LGBTQ aktivistleri tarafından hazırlanan ve hangi yerel yönetimlerin (belediyeler, ilçeler ve il yönetimleri) sözde "LGBT Karşıtı Bildirge"yi kabul ettiğini, kabul etmek için çalıştığını veya reddettiğini gösteren, etkileşimli ve sürekli güncellenen "[Nefret Atlası](#)" adlı Polonya haritasını tanıtarak LGBTQ topluluğunun hakları konusunda farkındalık yarattı. Nefret Atlası tarafından toplanan veriler, Komiseri Ofisi'nin yerel makamlar tarafından ayrımcı "LGBT karşıtı" kararların kabul edilmesiyle mücadele çalışmalarına büyük katkı sağladı. Bu veriler, özellikle bu konuda tutumunu değiştirmeyen 36 yerel makama Ombudsman tarafından yapılan açıklamalarda kullanıldı.

Slovenya Eşitlik İlkesi Savunucusu

Eşitlik İlkesinin Savunucusu, sosyal medyadaki paylaşımlarında ve zaman zaman basın bültenlerinde ve web sayfası makalelerinde kendi ürettiği ve dış kaynaklardan elde ettiği verileri kullanmaktadır. Daha somut olarak, Savunucu, Slovenya toplumundaki ayrımcılık algıları ve deneyimleri ile ilgili olarak Facebook'ta genel farkındalık yaratma amacıyla "2020 yılında Slovenya'da ayrımcılıkla ilgili anket" sonuçlarına atıfta bulunmuştur. Sosyal medyada eşitliği teşvik etmek için eşitlik verilerinin kullanıldığı diğer örnekler arasında, Uluslararası Homofobi, Bifobi, Interseksizm ve Transfobi Karşıtı Gün'de farkındalık yaratmak için Temel Haklar Ajansı'nın (FRA) "LGBTİ eşitliği için uzun bir yol" raporundaki bulguların kullanılması ve EIGE'nin "AB'de bakım ve ücretlerde cinsiyet eşitsizlikleri" raporundan

evlerde ücretsiz bakımın eşitsiz dağılımı ile işgücü piyasasındaki cinsiyet eşitsizlikleri arasında doğrudan bir bağlantı olduğunu ortaya koymak.

Malta Engelli Hakları Komisyonu (CRPD)

Malta Engelli Hakları Komisyonu (CRPD), yıl boyunca düzenlediği çeşitli farkındalık kampanyalarının merkezinde eşitlik verilerini kullanmaktadır. CRPD'nin araştırmalarının bulguları ve ileriye dönük adımlar çoğunlukla bir konferans aracılığıyla paydaşlara ve genel kamuoyuna sunulmaktadır. Ayrımcılık ve bununla mücadele konusunda farkındalığı artırmanın diğer yolları arasında sosyal medya platformları aracılığıyla paylaşılan video klipler ve infografikler bulunmaktadır.

Hırvatistan Engelli Kişiler Ombudsmanı

Hırvatistan Engelli Kişiler Ombudsmanı, araştırma ve analizlerinden elde ettiği verileri yıllık raporlarında kamuoyuna açık olarak sunmaktadır. Ayrıca, engelli kişilerin hakları ve eşitliği konusunda farkındalığı artırmak ve bu hakları desteklemek amacıyla Ombudsmanlık Ofisi, "[Erişilebilirlik bir insan hakkıdır](#)" ve "[Engelli kişiler için olumlu istihdam uygulamaları](#)" (sadece Hırvatça) gibi interaktif filmler aracılığıyla kampanyalar da yürütmektedir.

Sırp Ayrımcılıkla Mücadele Komiseri

Komiser, "Cinsiyet eşitliği ve iş-yaşam dengesi" araştırmasından elde edilen verileri kullanarak, işgücü piyasasında ve toplumda kadınların durumu hakkında bir kamuoyu açıklaması yayınladı. Bir başka örnek ise, Uluslararası Kadınlar Günü vesilesiyle düzenlenen üst düzey bir konferansta, Komiserin yerel düzeyde karar alma pozisyonlarında kadınların temsiliğine ilişkin anketinden elde edilen verilerin sunulmasıdır.

Litvanya Eşit Fırsatlar Ombudsmanı Ofisi

Litvanya Eşit Fırsatlar Ombudsmanı Ofisi, farkındalık kampanyalarında düzenli olarak kendi araştırmalarından veya dış kaynaklardan elde ettiği eşitlik verilerini kullanmaktadır. Örneğin, 2021 yılında Ombudsman Ofisi, nefret söylemi, iş-yaşam dengesi ve cinsiyete dayalı şiddet ile ilgili beş kampanya yürütmüştür. Özellikle, nefret söylemi kampanyalarından birinde, çeşitli odak gruplarından, nicel anketlerden ve bağımsız incelemelerden elde edilen eşitlik verileri kullanılmıştır.

Slovak Ulusal İnsan Hakları Merkezi

SNCHR, eğitim kurumlarında (ilkokul ve ortaokullarda konferanslar), sosyal medya kampanyaları, halka açık etkinlikler ve uzman toplantıları gibi çeşitli faaliyetler yoluyla farkındalığı artırmayı amaçlamaktadır. Eşitlik verileri hedef kitleye göre seçilmektedir. Örneğin, SNCHR konferanslarında, aşırılıkçılık veya cinsel tacizle ilgili kamuoyunda bilinen vakalar

ve cinsiyet eşitliği verileri gibi seçilmiş istatistiklere odaklanmaktadır. Ayrıca, Slovakya Ulusal Merkezi, araştırma ve izleme faaliyetlerinden elde ettiği bulguları, bilgi notları ve infografikler gibi görsel olarak erişilebilir formatlarda sunarak, sosyal medyada uzun süreli tanıtım faaliyetlerinde sıklıkla kullanmaktadır. Sosyal medyada eşitlik verilerini kullanarak farkındalık yaratmak, yuvarlak masa toplantıları, çevrimiçi podcast'ler veya tartışmalar gibi yüz yüze takip etkinliklerinin düzenlenmesine destek olabilir. 2021 yılında SNCHR, yaşlılara yönelik ayrımcılık ve istismarın izlenmesi ile konut erişimine ilişkin nitel araştırmalardan elde ettiği bulguları tanıtmak için bu karma yaklaşımı uygulamıştır. Benzer şekilde, 2022 yılında Slovak Ulusal Merkezi, medya izleme raporlarına dayanan iki rapordan elde edilen eşitlik verilerini kullanarak sosyal medyada farkındalık yaratmıştır.

„Medya cinsel tacizi nasıl haberleştiriyor?” ve „Medya aile içi şiddeti nasıl haberleştiriyor?”

Almanya Federal Ayrımcılıkla Mücadele Ajansı

FADA, farkındalık yaratma kampanyalarında eşitlik verilerini kullanmaktadır. Örneğin, 2012 ile 2017 yılları arasında FADA tematik yıllar düzenlemiştir. Her yıl, Genel Eşit Muamele Yasası'nda korunan haklardan birine ayrılmıştır. FADA, halkla ilişkiler çalışmalarında araştırma bulgularını kullanarak farklı gerekçelere dayalı ayrımcılığı görünür hale getirmiş ve koruma eksikliklerini tespit etmiştir.

Malta Ulusal Eşitlik Komisyonu

"NCPE, eşitlik verilerini sosyal medya paylaşımları oluşturmak, yerel gazetelerde makaleler ve basın açıklamaları yayınlamak, haber bültenleri yayınlamak için kullanmaktadır. Ayrıca, konferanslar düzenlerken, üçüncü taraf konferanslarına, toplantılara vb. katılırken ve sesli ve görsel medya programlarına katılırken sunumlar için de kullanmaktadır. Bu konuyla ilgili örnekler için lütfen aşağıdakilere bakınız:

1. Cinsiyetler arası ücret ve emeklilik maaşı farklarına ilişkin istatistiksel veriler: 2021 yılında, NCPE Eşit Ücret Günü'nü kutlamak için bir çevrimiçi konferans düzenledi.
2. Spor alanında cinsiyet ve karar alma gibi ayrımcılıkla ilgili veriler (EIGE) ve rapor ve araştırmalardan elde edilen belirli ayrımcılık gerekçelerine ilişkin veriler. Ocak 2022'de NCPE, "Sporda Eşitlik" konulu bir haber bülteni yayınladı, bu bülten NCPE'nin sosyal medya platformlarında paylaşıldı, NCPE'nin web sitesine yüklendi ve farklı paydaşlara dağıtıldı.
3. Kadın bilim araştırmacıları ile ilgili veriler ve Malta'da STEM alanında mezun olan kadınlarla ilgili veriler. 2022 Uluslararası Bilimlerde Kadınlar ve Kızlar Günü'nde, NCPE, bilimdeki cinsiyet dengesizliği konusunda farkındalığı artırmak amacıyla sosyal medya platformlarında alıntılar ve istatistikler paylaştı. Ayrıca, NCPE, NCPE tarafından röportaj yapılan iki kadın bilim insanının deneyimlerini paylaşan bir makaleyi yerel bir gazetede yayınladı.

Equinet Üyesi Eşitlik Kurumları

ARNA

Ayrımcılıktan Korunma Komiseri
www.kmd.al

AVUSTURYA

Avusturya Engelliler Ombudsmanı
www.behindertenanwalt.gv.at

AVUSTURYA

Eşit Muamele Ombudsmanı
www.gleichbehandlungsanwaltschaft.gv.at

BELÇİKA

Kadın ve Erkek Eşitliği Enstitüsü www.igvm-iefh.belgium.be

BELÇİKA

Unia (Eşit Fırsatlar için Federal Merkez)
www.unia.be

BOŞNIA VE HERZEGOVINA

Bosna Hersek İnsan Hakları Ombudsmanı Kurumu www.ombudsmen.gov.ba

BULGARİSTAN

Ayrımcılığa Karşı Koruma Komisyonu
www.kzd-nondiscrimination.com

HRVATİSTAN

Ombudsmanlık Ofisi www.ombudsman.hr

HRVATİSTAN

Cinsiyet Eşitliği Ombudsmanı www.prs.hr

HRVATİSTAN

Engelliler Ombudsmanı www.posi.hr

KIBRIS

İdare ve İnsan Hakları Komiseri (Ombudsman)
www.ombudsman.gov.cy

ÇEK

Hakların Kamu Savunucusu
www.ochrance.cz

DANİMAR

Danimarka İnsan Hakları Enstitüsü
www.humanrights.dk

ESTON

Cinsiyet Eşitliği ve Eşit Muamele Komiseri
www.volink.ee

FİNLAND

Ayrımcılıkla Mücadele Ombudsmanı
www.syrjinta.fi

FİNLAND

Eşitlik Ombudsmanı
www.tasa-arvo.fi

FRANSA

Hakların Savunucusu
www.defenseurdesdroits.fr

GÜRCİSTAN

Gürcistan Kamu Savunucusu (Ombudsman)
www.ombudsman.ge

ALMANYA

Federal Ayrımcılıkla Mücadele Ajansı
www.antidiskriminierungsstelle.de

YUNAN

Yunan Ombudsmanı www.synigoros.gr

MACARİSTAN

Temel Haklar Komiseri Ofisi
www.ajbh.hu

İRLANDA

İrlanda İnsan Hakları ve Eşitlik Komisyonu
www.ihrec.ie

İTALYA

İrlanda Ulusal İnsan Hakları Komisyonu
www.unar.it

KOSOVO

Ombudsman Kurumu
www.oik-rks.org

LETONYA

Ombudsman Ofisi www.tiesibsargs.lv

LİTVANA

Fırsat Eşitliği Ombudsmanı Ofisi www.lygybe.lt

LÜKSEMBURG

Eşit Muamele Merkezi www.cet.lu

MALTA

Engelli Kişilerin Hakları Komisyonu
www.crp.org.mt

MALTA

Eşitliğin Teşviki Ulusal Komisyonu
ncpe.gov.mt

MOLDOVA

Eşitlik Konseyi
www.egalitate.md

KARADAĞ

İnsan Hakları ve Özgürlükleri Koruyucusu (Ombudsman)
www.ombudsman.co.me

HOLLAN

Hollanda İnsan Hakları Enstitüsü
www.mensenrechten.nl

KUZEY MAKEDONYA

Ayrımcılığın Önlenmesi ve Korunması Komisyonu
www.kszd.mk

NORVEÇ

Eşitlik ve Ayrımcılıkla Mücadele Ombudsmanı
www.ldo.no

POLONYA

İnsan Hakları Komiseri bip.brpo.gov.pl

PORTEKİZ

Vatandaşlık ve Cinsiyet Eşitliği Komisyonu www.cig.gov.pt

PORTEKİZ

Çalışma ve İstihdamda Eşitlik Komisyonu
cite.gov.pt/web/pt

PORTEKİZ

Göç Yüksek Komisyonu www.acm.gov.pt

ROMANYA

Ayrımcılıkla Mücadele Ulusal Konseyi www.cncd.ro

SİRBİSTAN

Eşitlik Koruma Komiseri www.ravnopravnost.gov.rs

SLOVAK

Slovak Ulusal İnsan Hakları Merkezi www.snslp.sk

SLOVENYA

Eşitlik İlkesinin Savunucusu
www.zagovornik.si

İSPANYA

Etnik veya Irkçı Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Konseyi
www.igualdadynodiscriminacion.igualdad.gob.es

İSPANYA

Kadın Enstitüsü
www.inmujeres.gob.es

İSVEÇ

Eşitlik Ombudsmanı www.do.se

UKRAYNA

Ukrayna Parlamentosu İnsan Hakları Komiseri
www.ombudsman.gov.ua

BİRLEŞİK KRALLIK - BÜYÜK BRİTANYA

Eşitlik ve İnsan Hakları Komisyonu
www.equalityhumanrights.com

BİRLEŞİK KRALLIK - KUZEY İRLANDA

Kuzey İrlanda Eşitlik Komisyonu
www.equalityni.org

* Bu tanımlama, statüye ilişkin tutumlara halel getirmemek kaydıyla, BM Güvenlik Konseyi'nin 1244/1999 sayılı kararı ve Uluslararası Adalet Divanı'nın Kosova'nın bağımsızlık ilanı hakkındaki görüşüne uygundur.

ISBN 978-92-95112-82-7 | © Equinet 2024

EQUINET

European Network
of Equality Bodies

Co-funded by
the European Union

www.equineteurope.org